

Ключ соль

Галина Матвєєва

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавничий дім «Фабула». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

До моєї кімнати п'ять кроків або вісім стрибків.

Хм, це раніше можна було припустити, що кімната належить мені. Останнім часом тут облаштувалася Ніколь. Входжу. Ну а як же? Ковдра на підлозі, альбом, маркери розкидані просто під ногами. Дякувати Богу, не впав. О, це вже цікаво! Мишаче шурхотіння з-під столу. Зараз мені незручно присідати навпочіпки — нахиляюся, спираючись на стіл. Маленькі нігтики бузкового кольору старанно вишкрябують з коробки гігієнічні тампони та викладають рядочком, наче набой.

— І що на це скаже мама?

— Курче-тепер-мені-це-ні-до-чого,— скоромовить Ніколь, витягає останній і задоволено погладжує долонею целюлозні циліндрики.

— Це якесь нове слово. Я його раніше не чув від тебе.— Усідаюся на стільницю.

— Це не моє, це мамине слово. І зовсім не нове, старе.

— То це мама так висловилася? — уточнюю про всяк випадок.

Під столом мугикання і зітхання. Схоже, Ніколь вирішує — чи розповісти подробиці. Копиця кучерів визирає зі сховища. Ніколь збирає маркери до коробки з-під тампонів. Я впевнений, що десь у домі є підставка для маркерів або тубус, але, найвірогідніше, там уже заховано щось інше. Ніколь любить розсадити ляльок довкруг грубої книжки і сервірувати на палітурці чаювання, іграшковий стіл використати як стартову платформу для ракети, а підхожу деталь конструктора поставити догори дригом і нашіпувати сухими квітами.

— Так. Я зуби чистила, а вона про щось собі думала, переклала коробку з полиці на пралку і сказала. Як ти в лютому поїхав, вона взяла звичку говорити вголос різні такі слова.

— Му-гу.

Ніколь вмощується на ковдрі по-турецьки. Всі маркери не вмістилися до коробки, тому зелений і чорний затиснуті в кулачку.

— Хочеш, я намалюю на твоїй укороченій нозі травичку і квіти?
— Вона схиляє голову на бік і роздивляється куксу.

— Давай,— погоджуюся я.

Ніколь випростовує ноги і підсовується разом із ковдрою, наче летить на килимі-літаку.

— Буде лоскотно,— попереджає вона.

— Я витримаю,— посміхаюся.

— А ти хотів грати? — Товста зелена стеблина повзе по моїй нозі.

Такаю. Насправді лоскотно. Мружуся. Ніколь старанно зафарбовує листочок, робить паузу, дивиться на свою роботу і каже:

— Ще отут метелика намалюю. Малесенького.

— До-о-бре,— нестерпно лоскотно.

— А що ти хотів грати?

От де вона навчилася тих лікарських фокусів з ігнорування дискомфорту пацієнтів? Розліплюю повіки і губи, кажу:

— Літо.

Allegromoderato{1}. Пауза вісім тактів. Акцентуючи ре три восьмих, фа половинна...

Наприкінці листопада бісить геть усе. Наприклад, коли у відчинені двері кімнати всувається розпашіла пика сусіда-альтиста, шкіриться і просить «презік». Та ну! Чому би не зробити подлянку сусідові, який постійно тирить щось у кухні? Ну, бляха, привів ти дівчину до себе, чого б заздалегідь резинок не закупити? Преться по сусідах, раптом у когось є, ясно, що до мене передусім. Визираю в коридор. А вона... такі губи, наче журавлину надавили. Уявляю, як він її мацатиме й роздягатиме, бридко стає, тому кажу: «Вона тобі не дасть». Сусід нумо далі себе ж топити — лається, каже, ніби мені шкода його виручити. Та боже збав! Віддав усі, що були в кишені,

ще й успіху побажав. Таке задоволення! Повертаюся до своєї кімнати, регочу, чую, як він щось каже їй навздогін, але вона вже побігла.

Пауза вісім тактів... Відкладаю смичок. «VeranoPorteño»{2} нецікаво грати. Це про людей похилого віку, які сидять у вуличній кав'ярні і цокотять ложечками по креманках з підталим морозивом. Їм нема куди поспішати. Вони чекають... ледь не сказав «смерті». Коли я стану відомим і багатим, неодмінно додам до репертуару цей респектабельний твір. Гратиму його з кількома музикантами. Із духових запрошу Асю. Бо вона справжня подруга. Я вже тричі сконав би з голоду, якби не вона. Питання не в приготуванні їжі — це я вмію, але так і не навчився рівномірно і зважено розподіляти ресурси. У неділю під гарний настрій можу наварити баняк так званого «рагу»; звісно, за раз це самому не здолати, тому кличу сусідів, друзів, подруг, улаштовую вечірку. На ранок баняк порожній, голова гуде, як той-таки баняк, і геть незрозуміло, що їстиму протягом тижня. Можна, звісно, піти в гості до якоїсь дівчини, от хоч би з вокального відділення чи з хореографічного... Але у цьому разі спочатку потрапиш у ліжко, а вже потім за стіл. Або ще гірше: треба освідчитися, щоби нагодували. Тільки до Асі я можу постукати з пластиковою тарілкою в зуби. Моя подруга зітхає, сміється і веде мене на блочну кухню гуртожитку Конси{3}.

— Спершу треба придивитися, що за людина, а вже потім із нею спати, Сім-Сіме,— пояснює вона життєві основи, відрізає манікюрними ножицями дві сосиски від блискучої гірлянди і ховає залишок у холодильник.

— Та я ж придивляюся,— покірно бурмочу, стежачи за тим, як Ася вправляється із целофановою обгорткою і закидає сосиски в окріп.

— Аж ніяк! Із тим, як ти поводишся... Мої сусідки по кімнаті досі згадують, як ти прийшов до мене на чай в одних джинсах і

кросівках на босу ногу.

— Я ж пояснив, що все виправ. І цукерки приніс. У чому справа?

Ася звільнила руки, то тепер схрещує їх на грудях і суворо виголошує:

— Ти занадто екстравагантний. Оце до тебе й чіпляються такі ж скажені, як ти. А нормальних дівчат ти відлякуєш.

— Я?!

Я шокований.

— Так. Хотіла познайомити тебе зі своєю подружкою Інною, а вона тільки почула «Сім-Сім» — зойкнула та побігла на маршрутку. Ну, ясно: ти вже встиг справити на неї враження.

— Інна? — уточнюю я.— Не пригадую нікого з таким ім'ям. Як виглядає?

— Симпатична. Фортепіано. Темненька, як ти, тільки в тебе волосся покручене, а в неї лише трохи хвилясте. Дві коси довгі.— Асі несила чекати, поки згадаю, про кого йдеться, тож вона переходить до *con moto*{4}: — Та на історії України вона разом із нами завжди на «горі» сідає! Хоча ти зазвичай на цих лекціях спиш.

— А-а-а...— Виринає обличчя, точніше, губи, ті самі. Темні коси. Невдале побачення мого сусіда-альтиста. Ася зверхньо посміхається, викладає на мою тарілку половину своєї вечері:

— Тільки одразу все не ковтай, потроху!

Сідаю на підвіконня, слухняно відділяю шматок сосиски виделкою, дмухаю на нього, зосереджено пережовую і чемно питаю:

— Ну, а в тебе як справи?

— Один юрист, другий із ХПІ і ще спортсмен,— подруга задоволено примружується, заправляє за вуха руді завитки.

Роблю вигляд, що зараз впаду.

— І ці люди забороняють мені длубатися в носі?!

Ася розгнівано виставляє поперед себе виделку:

— Я ж придивляюся, оцінюю перш ніж щось! — Наколює сосиску й ображено жує.

Тільки б не розплакалася! Тому кажу:

— Асю, ти найпорядніша людина з усіх, кого я знаю.

Вона озивається, дивлячись собі в тарілку:

— Завтра сидітимеш голодний, бо в мене побачення...

— Асю!

Хто ж мене за язика тягнув, жував би мовчки!

— Мівіну на вагу й підшови з картоплею купи. Бюджетний варіант.

Задирає голову.

— Я цього не вживаю,— тягну якомога жалісніше.

— То ти ще й гурман!

Пробачила.

* * *

Перший курс. Тридцять перше грудня, вечір. Святкувати почав ще зранку: завітала приятелька з режисерського факультету, поскаржилася, що нема кому відкоркувати шампанське. Допоміг. Келихів не виявилось. Пили із пляшки. Пообливалися. Роздяглися. Швидкий секс. Вона пішла. Я бігом у душову, бо з голови до ніг липкий від того частування, а двері зачинені зсередини. Дурня якась. Чую звідти схлипи. Дівчина?

— Хто це? — питаю.

— А хто це?

— Чайковський! Відчиняй! — вже злюся.

— Я не можу, вибачте...— знов схлипує. Знайоме «вибачте».

— Інна? — питаю.

— Так... Семен? — із-за дверей.

Оце, думаю, людина-халепа! Знову хтось її образив. Виявляється, у неї місячне раптом почалося, а прокладок немає. В Асі теж немає. Зітхаю:

— Гаразд, я ці штуки бачив лише розпаковані. Як воно зветься? Якісь технічні характеристики? Ультрастронг? Ребристі?

Вона сміється. Каже:

— Будь-які. Головне, щоби не менше, ніж три краплі.

Квест. У передноворічний вечір надибати в кіоску біля гуртожитку жіночі прокладки. Думав, що у продавчині станеться напад, так вона реготала... Добре. Подвиг — done. Тепер я обізнаний у цій дівочій темі також. Бонусом було дивитися, як Інна танцює на вечірці з новим залицяльником, і знати, що йому сьогодні нічого не світить.

Інна дотепна. Гарно рухається. Вміє пити. Всі понабиралися, включно з її кавалером (я його не засуджую — такий облом!), а Інна досить твердо попрямувала зі мною провітритися.

— А де твоє взуття? — Десь між третім і другим поверхами, я помічаю, що вона боса.

— Хм, мабуть, під столом залишилося.— Сміється.

— Повертаємося? — Надто різко змахнув рукою, аж хитнувся.

— Та ну!..— Інна вередливо кривить красиві губи.

— Пальці відморозиш-ш-ш-ш...— друга спроба.— Відморозиш же-ж-ж...

— Я ж не ногами граю.— Сміється. І я теж сміюся.

Повсідалися на сходах, бо вже не стало сил на прогулянку. Кажу Інні, що з нею весело, і якби в мене була молодша сестра, то нехай би така. А вона на це відповідає, що їй достатньо, у неї вже є три старші брати. Намагається швидко загнути потрібну кількість пальців. Не виходить. Боже, яка кумедна...

* * *

— Ні! — сказав я Микиті одразу, як її побачив.

— Будь ласка, Сім-Сіме! Ти ж мені друг?

Ось до чого дійшло! Гаразд, Микито. Буде як завжди.

Мій друг Микита легких шляхів не обирає. Ніколи. Міг піти вчитися до ХАІ{5}, у цьому виші його родичі викладають, обидва дідусі. Тільки і клопоту — із факультетом визначитися. А він пішов на режисерський. До «Котла»{6}. Родина пробачила Микиті цей фінт лише за рік. Вивчився. Дипломна вистава. Міг обрати що завгодно і поставити під мінусовку, але ж мій друг по-іншому бачить! Обрав «Скляний звіринець»{7}. Такого навігадував! Актори тільки що по стелі не стрибали! А я грав на скрипці. Поки тривали прогони, повітріщатися на те, що там коїлося, бігали й актори, і музиканти, тому на виставу набилася повна зала. Як Микита ту білявку угледів, не розумію. Щойно пішов його дипломний керівник, друг учепився мені в руку й почав умовляти:

— Ти підкотиш — зірка зіркою, ошелешити її, а я вже далі.

— Що далі? Ти ж режисер чи хто? Далі зазвичай ми йдемо з дівчиною до моєї кімнати — і зранку я вже тобі не друг. Вигадай щось краще.

Микита супитьсся, поглядає, чи раптом не пішла його обраниця, заспокоюється і каже:

— Тоді поведься так, аби вона жажнулася.

— Заради тебе я і колесом пройдуся. Але мені треба келих,— кажу.

— Для хоробрості? — питає Микита.

— Ні, як реквізит! — Починаю дратуватися.

Та що ж це з ним? Затьмарення якесь! Микита хвилюється, навіть не залив чайний пакетик окропом, тільки притискає нитчастий хвостик пальцем до стінки горнятка. Рука, мабуть, затерпла. Забираю в нього те горнятко, ховаю пакетик у кишеню Микитиною піджака й кажу:

— Слідкуй, аби твоя красуня мене не вбила. Тільки-но підніму руку — мчи до нас!

— Му-гу...

Сподіваюся, що це обіцянка, бо очі в Микити в розфокусі. Наливаю собі вишневого соку з коробки і рушаю до означеної глядачки. Звісно, поруч із нею вже хтось товчється, щось їй розповідає. Дівчина ледь ворушить важкими чорними віями, нудиться, бідолашна, навіть не дивиться на свого візаві. Чую:

— Більш-менш стерпно грав лише скрипаль.

— Стерпно? Хіба що гучніше за всіх,— заперечує дівчина.

Голос у неї — капець! Коливання від хрипу до вереску. Кажу перше, що спадає на думку:

— До твого волення мені далеко.

Вона мене почула. Продовжую, поки не оговталася від першого шоку:

— Ти з вокального відділення?

Дівчина озирається. Потягую сік, не зводячи з неї очей. Вона витримує погляд, відповідає:

— Ні.

Гаразд, можна посунути цього нав'язливого хлопа, який пне із себе театрального критика, нехай подякує, що врятував йому життя. Іди вже, телепню! Продовжую майже впритул:

— Дай-но вгадаю! Струнних я знаю всіх, а ти часом...

— У тебе вино крапає,— каже вона.

Допиваю все, що залишилося, повільно оближую пальці. Оце нерви в людини! Я б уже на її місці тікав світ за очі. Микито! Допоможи! Піднімаю руку з порожнім горнятком. Нарешті чую за спиною голос Микити:

— Мій друг вам не заважає?..

Відбув, ху-у-ух! Далі Микита вже сам, і Боже йому на поміч!

Усе ж я маю дрібку надії, що між моїм другом і цією білявкою швидко виникне взаємна й потужна ненависть, і житимуть вони довго і щасливо, але на безпечній відстані одне від одного.

* * *

Ні! От казав же Микиті, що ця дівчина всіх переїде, та хто ж мене слухав?! Його прекрасна Олена зійшлася з Асею та Інною. Ще і зіпсувала обох. Розраховував влітку від неї відпочити — та де там! Як Ася та Інна її до себе прийняли, геть не розумію! Це ніби перець чили у пломбірі. Тепер ці троє щось постійно мутять разом. Підписуються грати будь-де та будь-що, ще й мене із собою тягнуть. Олена невтомно штовхає їх на нові й нові авантюри. Чи то до німецького культурного товариства з концертом, чи то до польського. Життя не стало!

А Микита щасливий. Йому навіть подобається, як Олена його зве — Мікі. Бридота! Двометровий атлет — і тішиться мишачим прізвиськом. Збирається одружуватися. Каже, це кохання з першого погляду. Ні, ну то як подивитися, звісно... Микита старший від мене на чотири роки, але не усвідомлюю, де він був, коли всі його однолітки клеїли дівчат? Режисерський факультет! Мабуть, чекав на диплом, щоб узагалі пальцем не ворухити, а дівки самі до нього косяком ішли. Але такої, як Олена, точно не дочекався би. Її завжди забагато. Коцава, однак примудряється зайняти собою весь наявний простір. Говорить гучніше за всіх, пахтить — наче парфумерна крамниця вибухнула. Але ніде правди діти, грає добре. Жінка з акордеоном — це жінка з характером.

Ні, часом вона мене бісить! Я не маю можливості зосереджено готуватися до конкурсів, тому що мене заздалегідь вписують у якусь концертну програму, а вже потім питають, чи згоден я. При цьому так: Ася вмовляє мене у пральні. Це в нас уже відпрацьований процес. Ася пере все біле, рожеве, блідо-блакитне,

тобто ліфчики, сорочки, сарафани і хустки. Купляє особливий порошок, щось мудрує з кондиціонером. А я все строкате і чорне, тобто шкарпетки, брюки, джинси і линялі футболки.

— А сорочки концертні чому не приніс? — ніби мимохідь питає Ася.

— Та навіщо їх прати? Конкурс у вересні тільки. І вони начебто чисті... — Кажу, а сам подумки згадую, чи все насправді так, як мені здається.

А подруга вже по-зміїному вивертає:

— О! То чом би тобі з нами не зіграти наступного тижня? «Пори року» Вівальді. Ми ж на ансамблі це з тобою грали, тобі це легко...

Або Інна щось таке заводить. Але вона не вміє, як Ася,— одразу напрямки:

— Знаєш, Сім-Сіме, Олена домовилася наступної середи...

— Нащо воно тобі? — питаю.

— Цікаво ж! — сміється.

Боже, наче дитина! Я б ні за що не хотів бути в неї першим — як потім у ці очі дивитися? Загалом мені щастить не встрявати в таке...

* * *

Сидимо з Інною у затінку біля «Холодильника»{8} та чекаємо на Олену з Асею. Ми щойно піднялися Бурсацьким від Блажки{9}. Спітнілі й червоні, задоволені закупами. Тепер я володар двадцяти пар шкарпеток і лляної сорочки. Інна придбала собі окуляри-колеса до порваних на колінах джинсів та ще якусь незрозумілу ганчірку, що її нарекла саронгом. Добре, хто я, щоби сперечатися про моду?

— Це бемоль чи мертва дрозоділа? — питаю, напружуючи зір, аби роздивитися партитуру в напівзотлілій збірці.

— Де? — Інна здійснює брову, виринає зі своїх мрій, я підсовую до неї сіро-коричневі сторінки.— Звідки ти взяв ці спорохнявілі ноти?

— Я побожився нікому не розповідати,— кажу, нахилиючись до її щоки.

У неї сіль виступила під очима, у мене, мабуть, так само.

— Та годі тобі! — Інна сміється. Її коси закручені у дві гулі, як у Леї зі «StarWars», з лівої стирчить шпилька.

Питаю:

— Знаєш, чому я Сім-Сім?

— Звісно,— Інна наче висвистує слова.— Це перше, що на нашому потоці про тебе розповідають.

Хитаю головою, роблю видих, наче мені парко від її слів. Кажу:

— О боже, жінки! Нічого подібного.

— То чому?

Аби здаватися серйозним, стишуюся і кажу повільно:

— Я тобі зізнаюся, а ти мені розкажеш щось таке, про що ніхто не знає.

— Гаразд,— погоджується Інна.

— Я знаю хід до підземелля зі скарбами,— починаю розповідати, маючи на увазі підвал свого приятеля-антиквара Адася, але обриваю себе.

Інна відводить убік темні зіниці:

— А я тобі ледь не зізналася, що граю в ресторані.

— Ого! — видихаю я.— То ти крута! Це ж квантовий стрибок у порівнянні з метро!

— Я в метро грати не можу, бо піаніно не пройде через турнікет,— каже вона.

Витягає з торби нові окуляри, ховає за ними очі і сором'язливо запитує:

— Хочеш пограти зі мною разом?

— Так! — із притиском відповідають обидві мої зменшені копії у тонкій металевій оправі.

* * *

Уночі напередодні концерту мені наснилося, що ресторан «Фрегат» — це справжній бандюганський шалман, де за кожним столиком мафіозі з повіями, а ми з подругою на маленькій сцені граємо «Угорський танець» Брамса. А потім, увечері, самому було смішно про це згадувати. То був зовсім домашній концерт! Інну у закладі всі знають, бо її батько обслуговує ресторанне обладнання — холодильники, м'ясорубку, плиту — геть усе. Нагодували нас так, що ми ледве дихали.

Батько в Інни — мовчазний бородань. Геть сивий. Цікавий. Подібних хіба на музейних світлинах початку минулого століття побачиш...

Події наступного дня можна переповідати як анекдот. Зранку забігли з Інною до «Фрегата» привітатися, бо були поруч, у бібліотеці, копіювали ноти для курсової. Звісно ж, від власниці ресторану пані Віри голодним не втечеш. Бо тоді вона застосує свій голос масового враження, і прикличе на допомогу Інчиного батька:

— Валику-у-у! Як це? Діти їсти не хочуть!

— По канапці хіба...— здається Інна, сподіваючись, що цим усе й обмежиться.

Пані Вірі подобається пригощати і дивитися, як людям смакує. Тож вона посадила нас за столик, стала поруч і задоволено споглядала наш з Інною бранч, аж тут задзеленчав її мобільний. Ця екзотична махіна з антеною ледве вміщалася у великій кишені її фартуха.

— Алло! — гучно відповіла рестораторка, впізнала голос у слухавці і продовжила тихіше.— Шо? Хто тобі таке сказав? Ага. Бувай...

Пані Віра із силою притиснула кнопку скиду, чоло її пішло зморшками, ще якийсь час вона дивилася на зелене віконечко дисплею, рахуючи витрачені секунди розмови, а потім звернулася до шеф-кухарки Петрівни, яка власноруч винесла нам з Інною

полумиски з окрошкою:

— От же ж собаки, а!

— Що таке? — занепокоїлася Петрівна.

— Хтось наплів, що ми аж так забагатіли, що в нас тут циганський ансамбль грає! Не, ну прикинь! Ленка дзвоне, каже — знайомий мент до нас вчора заходив, а в нас циган зі скрипкою!..

Цієї миті я ковтав останній кусень канапки і ледь не вдавився, спіймавши на собі остовпілі погляди Інни і пані Віри.

Першою вибухнула сміхом Інна, за нею рестораторка.

— Тю, дурні! — похитала головою Петрівна.— Йой, ложки вам не дала! Зараз...

* * *

Тепер можу відчиняти двері в Консі ногою — посів перше місце на міжнародному конкурсі. Стипендія, премія, заліки «автоматом». Позавчора святкували в гуртожитку. Випито було стільки, що ноги мене вже не тримали. Сперся на стіл. Раптом хтось із дівчат, здається Олена (хоч вона божиться, що то був хтось інший), каже:

— А слабо тобі це каприччо зараз зіграти?

— Ні,— відповідаю, хоча не можу навіть роздивитися, із ким закладаюся.

— Доведи! — під'юджує жіночий голос.

— Добре,— кажу.— Неси скрипку, Микито!

Сам собі думаю, що поки друг із кухні через весь поверх до моєї кімнати і назад дістанеться, я трошки протверезію. Сідаю на краєчок стільниці, схрешую руки на грудях, аби корпус тримати, чекаю. Хтось кричить, щоби поспішали.

— Не спи, Сім-Сіме! — шепоче Ася.

Але непереборна сила завалює мене на стіл. Чую хрупання зім'ятих пластикових стаканчиків і картонок із-під піци та зойки дівчат. Кілька пляшок я таки перекинув, щось покотилося,

дзенькнуло та захлюпало. Хтось із хлопців сміється і каже, що концерту не буде. Тоді я, не розтуляючи повік, волаю:

— Скрипку!

Всі регочуть. Відштовхуюся ногою від підлоги та трохи проїжджаю стільницею, поки не відчую під головою пустки.

— Скр-р-рипку! — повторюю.

Ніхто вже не хихоче. Микита вкладає мені в руки інструмент і питає, чи потрібні мені ноти.

— Ноти не треба... я напам'ять...— верзу не своїм язиком, притуляюся щокою до скрипки і веду:

«Та-та-ра-тара-та-рам-та-та-ра-та-тарам...»

Вистачило і цього. Всі частини грати не став. Оплески. Обійми. Як наступного дня розповідав Микита, мене обцілювали якісь першокурсниці — на щастя, такі ж захмелені, як і я. За версією Асі, саме ці дівчата стягнули мене зі столу та повели в душ. Микита стверджував, що я піднявся самостійно, а дівчата приєдналися вже тоді, як я з душової поплентався до своєї кімнати. Олена прокоментувала вечірку в тому сенсі, що я спіймав зірку й тому поводжуся як скотина. А Інна сказала, що пішла раніше, бо її чекали вдома, і про всі мої витівки лише чула.

Узагалі Інна останнім часом підозріло ввічливо поводитьсь. От ненавиджу таке: образиться і не каже, чому саме! А як я можу вибачитися, якщо не здогадуюся, чим завинив? Спитав, чи візьме мене із собою до ресторану пограти Брамса. «У тебе, мабуть, є інші справи»,— солодко відказує Інна. Капець! Звісно, у мене купа інших справ, але чому би не повідомити, через які саме «справи» подруга на мене сердиться? Від Асі теж не добитися. А може, вона й не знає...

...

Далі — у повній книжці «Ключ соль».
nashaknyga.com.ua